

МОТИВИ

към проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването

Причини, които налагат приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г.

Действащата наредба предвижда, че в Министерството на здравеопазването се водят регистър на специалистите и регистър на придобилите специалност в системата на здравеопазването и регламентира обема и начина на подаване на информацията в тях. Големият обем информация, съдържаща се в регистрите и необходимостта тази информация да подлежи на автоматизирани технически и логически проверки, налага те да бъдат електронизирани и поддържани като част от Националната здравноинформационна система (НЗИС). Поради близката информация, която съдържат регистърът на специалистите и регистърът на придобилите специалност не е необходимо в процеса на електронизация тези два регистъра да бъдат два отделни, за да не се поддържа ненужно дублираща информация. По тази причина в наредбата се регламентира преминаването на регистъра на специалистите и на придобилите специалност в електронен вид (като единен регистър) и ред, по който да се вписва информацията в него като част от НЗИС.

Към момента учебните програми за придобиване на специалност се утвърждават от министъра на здравеопазването, а се разработват от председател на изпитна комисия за държавен изпит за специалност, който я съгласува със съответната съсловна организация и висшите училища и я предлага на министъра на здравеопазването за утвърждаване. Посочената процедура се прилага и при всяка актуализация на учебните програми. Принципно обаче разработването на конкретни учебни програми и актуализирането им в съответствие с развитието на медицинската наука и практика е в компетентността на висшите училища, които притежават необходимия научен потенциал и предлагат състава на държавните изпитни комисии за придобиване на специалност. Висшите училища имат основна роля в процеса на обучение за придобиване на специалност – те регистрират специалистите, контролират провеждането и приключването на обучението и издават свидетелството за призната специалност. В техните правомощия следва да бъде и утвърждаването на конкретните учебни програми за придобиване на специалност. За да са налице унифицирани национални изисквания към обучението за придобиване на специалност е необходимо министърът на здравеопазването да

утвърждава единни държавни изисквания за всяка специалност, въз основа на които висшите училища да утвърждават учебни програми. Единните държавни изисквания следва да съдържат задължителните модули и раздели от теоретичното и практическото обучение и знанията, уменията и компетентностите, които специализантът следва да придобие. По тази причина в настоящия проект е прието предложението на СНЦ „Сдружение на Медицинските университети в Република България“ учебните програми за придобиване на специалност да се утвърждават от ректорите на висшите училища, а министърът на здравеопазването да утвърждава единни държавни изисквания за всяка специалност. Този подход е аналогичен на възприетия подход при обучението на студентите по регулирани медицински професии.

Към настоящия момент специализантите по клинични специалности, обучаващи се на места, финансирани от държавата за 2020г., 2021г. и 2022г. (и следващи) получават различно минимално трудово възнаграждение за времето, за което Министерството на здравеопазването (МЗ) предоставя средства по чл. 42б на наредбата на техните работодатели, поради реализираните неколнократни промени в Наредба № 1 от 2015г. в периода 2019-2021г. Специализантите по клинични специалности, обучаващи се на места, финансирани от държавата за 2020г. и 2021г. получават минимално трудово възнаграждение от 2 минимални работни заплати (МРЗ), а специализантите по Обща медицина, обучаващи се на места, финансирани от държавата за 2020г. получават минимум 1,8 пъти минималния месечен размер на осигурителния доход за съответната икономическа дейност и квалификационна група професии, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година. Размерът на минималното трудово възнаграждение на специализантите по клинични специалности, обучаващи се на места, финансирани от държавата от 2022г. до момента, е 2,5 МРЗ (за времето, за което МЗ предоставя средства по чл. 42б на наредбата). Това създава в специализантите, приети на места, финансирани от държавата в периода от 2020г. до настоящия момент, впечатление за неравнопоставеност между тях. По тази причина в настоящия проект е предвидено уеднаквяване на минималното трудово възнаграждение, получавано от посочените специализанти, приети през 2020г. и 2021г. с предвиденото към момента – а именно 2,5 МРЗ.

Действащата разпоредба на чл. 27, ал. 4 на наредбата предвижда когато одобрението за обучение на лечебно заведение е изтекло, но то е в процедура за получаване на последващо одобрение, специализантът да има право да прекъсне или да прекрати обучението си за придобиване на специалност или при възможност да проведе обучение по модули или раздели, които не могат да се провеждат в базата за обучение

(по реда на чл. 21 или 22ж на наредбата). Не са конкретизирани обаче начин и срокове, в които специализантът и обучаващите институции да реализират една от предоставените възможности. По тази причина в настоящия проект ясно се структурират действията, които следва да се извършват в посочените случаи, като същевременно се запазват досега съществуващите възможности, предоставени на специализанта. Освен провеждане на обучение по реда на чл. 21 или 22ж на наредбата, в проекта е предвидена също и възможност за провеждане на теоретично обучение, тъй като то се провежда във висше училище или национален център по проблемите на общественото здраве и също не изисква присъствие в базата за обучение (аналогично на обучението по чл. 21 или 22ж на наредбата).

Действащата наредба е предвидила на специализантите да могат да се отпускат стипендии със средства от европейски проекти и програми или друг източник. Когато финансирането на стипендиите се извършва със средства от Европейските структурни фондове, размерът на стипендиите, редът и условията за предоставянето им се одобряват от комитета за наблюдение на съответната оперативна програма (чл. 42а на наредбата). По този начин възможните финансови средства, които могат да се предоставят на специализантите се ограничават до стипендии. По европейски проекти и програми обаче е възможно да се предоставят и други финансови средства, които не са стипендии. За да не бъдат ограничавани възможностите по европейски проекти и програми да се подпомагат финансово специализантите по начин, различен от предоставяне на стипендия, в настоящия проект е предвидена по-широка формулировка на посочената разпоредба.

Действащата към момента наредба регламентира местата, финансирани от държавата (МФД) по чл. 13 на наредбата да се предлагат от ръководителите на лечебни заведения по чл. 13, ал. 1 на регионалните здравни инспекции (РЗИ), като те задължително посочват и базата за обучение, с която имат договор. Практиката от въвеждането на този ред до момента обаче показва, че редица лечебни заведения по чл. 13, ал. 1 подават свои предложения за МФД или без изобщо да имат договор с конкретната база за обучение или на основание общ договор, в който обаче не фигурират конкретните специалности и/или брой места. По този начин резултатът е, че министърът на здравеопазването утвърждава МФД по чл. 13 в бази за обучение, които нямат възможност и капацитет да обучат посочения брой специализанти по дадената специалност от конкретното лечебно заведение по чл. 13, ал. 1 на наредбата. Съответно тези места остават неусвоени. За да се избегне посочената недобра практика, в проекта на наредба е предвидено лечебните заведения по чл. 13, ал. 1 на наредбата да подават

своите предложения на базите за обучение, с които те имат сключен договор. Базите за обучение от своя страна ще подават към РЗИ само тези МФД за специализанти по чл. 13 на наредбата, които в действителност могат да обучат.

В действащата разпоредба на чл. 43, ал. 6 на наредбата са посочени базите за обучение – второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването, но поради нормативна празнота не са обхванати лечебните заведения по чл. 13, ал. 1 на наредбата, които са второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването (които не са бази за обучение). По тази причина посочената разпоредба е допълнена, за да обхване всички второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването.

Цел на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г.

С изменението и допълнението на Наредба № 1 от 2015г. се цели създаване на условия за функциониране на електронен регистър на специализантите и регистър на придобилите специалност в системата на здравеопазването, както и създаване на възможност за висшите училища да утвърждават учебните програми за придобиване на специалност съобразно своята компетентност и академична автономия при спазване на единни държавни изисквания, които министърът на здравеопазването ще утвърждава. Цели се също уеднаквяване размера на минималното месечно възнаграждение, съответно размера на средствата, които Министерството на здравеопазване осигурява, за специализантите по клинични специалности, приети на места, финансирани от държавата през 2020 и 2021г. с това на специализантите по клинични специалности приети на места, финансирани от държавата през 2022г. и следващите. Цели се също оптимизиране на някои аспекти от процеса по организиране и провеждане на обучението за придобиване на специалност (като случаите, когато одобрението на база за обучение е изтекло, но тя е в процедура за получаване на последващо одобрение; начинът за подаване на предложения за места, финансирани от държавата по чл. 13 на наредбата; финансовите средства, получавани по европейски проекти и програми; отстраняване на нормативна празнота при регламентиране финансирането на обучението в случаите на второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването).

Очаквани резултати от приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г.

Очакваният резултат от приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г. е създаване на условия за поддържане на пълна и точна информация за специализантите и придобилите специалност и за обучение на специализантите по актуални учебни програми в съответствие с развитието на

медицинската наука и практика. Премахването на разликите в минималното месечно възнаграждение на специализантите по клинични специалности, приети в периода от 2020г. до момента, ще удовлетвори очакванията на специализантите по клинични специалности, приети на места, финансирани от държавата през 2020 и 2021г. за равнопоставеност с останалите специализанти. Ще се оптимизират някои аспекти от процеса по организиране и провеждане на обучението за придобиване на специалност.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г.

Приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2015г. няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет. Необходимите финансови средства от държавния бюджет за изпълнение на предвидените дейности по проекта на акта са в рамките на средствата по тригодишната бюджетна прогноза на Министерството на здравеопазването за разходи за специализанти. Допълнително за един специализант по клинична специалност, приет на място, финансирано от държавата за 2020 и 2021г. ще са необходими около 630лв. за 1 месец. Общият брой на обучаващите се към момента специализанти по клинични специалности на места, финансирани от държавата за 2020 и 2021г. е 108. Така за 1 месец ще са необходими около 68 000 лв. За една година ще са необходими около 816 000 лв., а за 8 месеца – 544 000 лв.

Анализ за съответствие на проекта на наредба с правото на Европейския съюз

С проекта на наредба не се транспонират изисквания на европейското законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.